

1934

ВСЕСВІТ

В. С. С.

№38
Ціна 15 к.

ЕДИНСТВЕННОЕ В С.С.С.Р. ПРОИЗВОДСТВО
НАРОДНЫХ
МУЗЫКАЛЬНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ
ВИНОГРАДОВА И. Д. в Москве

как-то: БАЛАЛАЕК, ГИТАР, МАНДОЛИН и др. струнн. инструментов, ВЕНСКИХ 2-х и 3-х рядных ГАРМОНИЙ 4, 6 и 8 планочн. сзаемными басами. БАЯНЫ в 90 и 100 басов ПОЛУБАЯНЫ в 56—72 баса, а также материалы для всех музыкальных инструментов. Работа производится исключительно высококвалифицированными мастерами.

Замазы выполняются с полной гарантией как за прочность, так и за изящество, так как изготовля-

ются из наивысших сортов материала и продаются по весьма умеренным ценам, а потому не имеют конкуренции.

Полный прейс-кутант высылается за две 8-ми коп. марки. Заказы и письма направлять по адресу:

МОСКВА-ЦЕНТР, БОЛЬШ. СУХАРЕВСКАЯ ПЛОЩ. д. 9-4—ВИНОГРАДОВУ.

ВСЯКОМУ ПРИСЛАВШЕМ
ОДИН РУБЛ
ВЫСЫЛАЕТ 7 ПРЕДМЕТОВ
с фабричного склада коопар
„ПРОБУЖДЕНИИ

Харьков, Кацарская 12—14.

1. Блок-книжку в глянцевои карт
2. Альбом для стихов из цветнои маги.
3. Блок-нот художественнои и снения.
4. 2 записных книжки, из них с карманом.
5. 2 общих тетради по 40 листик

Цены на все предметы ниже
ночных на 50%.

КАЧЕСТВО ХОРОШЕЕ.

Кроме означенного набора пред тов за 1 рубль, высылаем более т ные наборы своих изделий—№ за 2 р., № 3 за 3 руб.

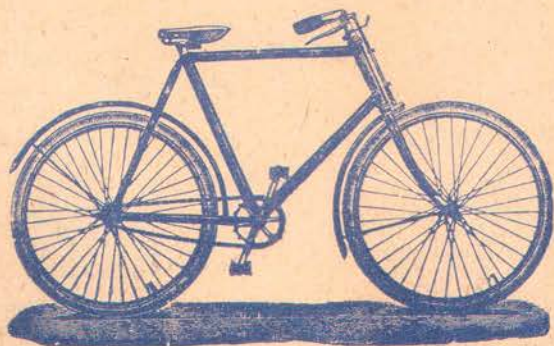
МЕЛЬНИЧНЫЕ ПОСТАВА К ТРАКТОРАМ.

ЖЕРНОВА, МАССА ДЛЯ ЗАЛИВКИ ЖЕРНОВОВ, КРЕМЬЕНЬ, КВАРЦ, НАЖДАК И КОРУНД, С ГАРАНТИЕЙ ЗА КАЧЕСТВО, ИЗГОТОВЛЯЕТ ГОСУД. ЗАВОД, АРЕНД. МАЙЗЕЛЬ и ШЛЯПАКОВ. ХАРЬКОВ, СТ.-МОСКОВСКАЯ, 42.

Н. Д. БЕДУШ
МАСТЕРСКАЯ ПО РЕМОНТУ
ВЕЛОСИПЕДОВ

ул. Котлова, (б. Большая Панасовка) № 36-б (трамвай № 5 и 6).

ПРИНИМАЕТ ТАКЖЕ В РЕМОНТ
И ИЗГОТОВЛЯЕТ
ХИРУРГИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ
НИКЕЛЛИРОВКА.

РАБОТА ПРОИЗВОДИТСЯ С ГАРАНТИЕЙ ЗА КАЧЕСТВО.

Допускается рассрочка!

НОВ. ПАССАЖ № 9
Пр. Т-во

Русск. „ШПАЛЕРЫ“

ОБОИ
КЛЕЕНКА
РАМЫ
КАРТИНЫ
ГРАВЮРЫ
БАГЕТ
ОКАНТОВКА

Допускается рассрочка!

ПОРТРЕТЫ

увелич. с фот. карт. худож. отделанные, размер 18×24 сант.—6 р., 24×30—8 р., 30×40—12 р., 40×50—15 р., 50×60—20 р.
К кажд. портр. добавл. паспарту и от 3 до 6 шт. фот. карт. бесплатно. Исполн. добросовестное и аккуратно. Портретист Х. Литвин. Харьков, Лопатинский пер. д. № 13.

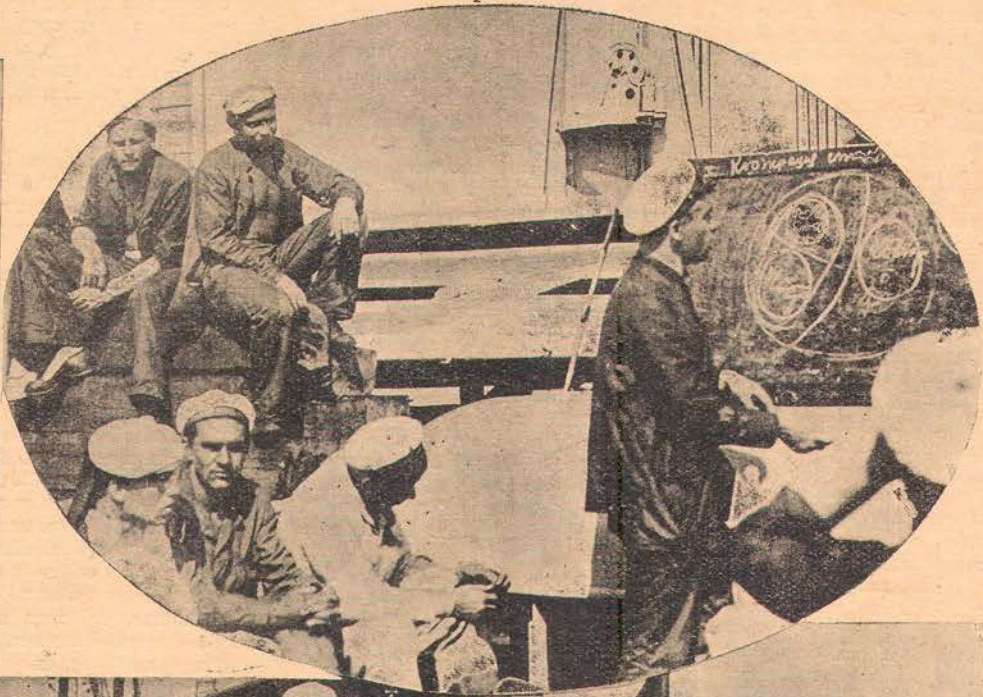

ЕМУ
ЛЬ
ГОВ
артел
МЕ"
А.
артон
ной бу
и спол
х одма
гиков.
е ры
Е.
редме
е пол
№ 2

ВСЕСВІТ

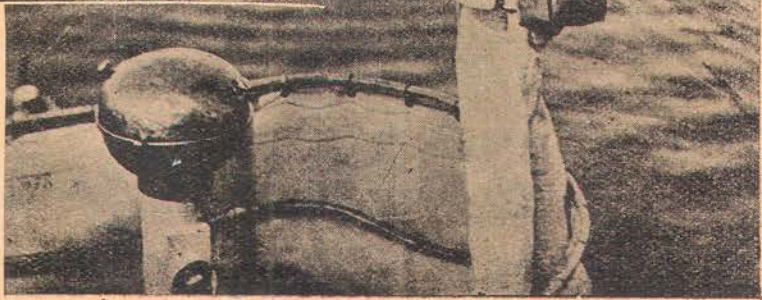
ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Балтійська флота в морі.

В овалі — політнавчання.
Ліворуч — горніст — „Голос флоти“.
Нижче — на палубі — час спочинку.
Праворуч — сигналіст — „Очі флоти“.

ЦЕНТРАЛЬНА
БІБЛІОТЕКА

СКАРБ ДІДА ЯКОВА

Оповідання Галини Орлівної

I.

СТАРА, низенька в діда Якова хата. Як битим шляхом їхати, так просто над дорогою стоїть. Така вже обвітрена, та ще й одним боком у землю вгрузла. Хто проїздить, так і питає: це мабуть найбідніший хазяїн на селі?

А хто повірив би, що в цього діда та дві тисячі карбованців золотом сховані лежать? Та ніхто не знає де: ні жінка ні діти. Тільки хвалився дід Яків попові, іще як війна почалася, просив ради в нього: чи міняти чи ні, гроші? Піп порадив не міняти, та колись, під гарну годину, попаді розказав. Ну а якій же жінці не кортить поділитися з другими жінками на селі новиною? Отак воно й пішло від тину до перелазу по всьому селу, що в діда Якова гроші сховані, а тільки де—ніхто не знає.

Та хіба ж таки тільки гроші? І худобою і пасікою багатий дід Яків. Ну тільки скупий, скупий до того, що й собі тільки раз на рік на Великдень не шкодує. Пече жінка хліб, а він так і стоїть над душею та найрідше решето підсовує. А в самого комора від зерна ледве не трісне.

— І як ото вам, діду, з остюками їсти?—запитає хто.

— Еге, я бачу, що ти до петльованого звик... Ну то й їж на здоров'ячко, а мені, дай боже, хоч із вівсюками до нового дотягти.

— Та у вас же гние в коморі.

— А ти лічив, скільки в мене в коморі?

За революції в землю закопувати став. Прийдуть за роща, а він землю цілує, присягає, що нема ні жмені... А чому б йому тої землі й не цілувати, коли вона йому лантухи з зерном ховає? Кілька разів дали спуску, а далі як почали шукати та трусити, то чого, чого вже тільки не знайшли по ямах, копанях у садочку! Самого меду повний бак. Півтори ж сотні пеньків було у діда Якова!

Мед забрали, зерна взяли скільки треба було, а от грошей так і не знайшов ніхто.

За Денікіна вже ледве було з дідом Яковом не порішили. Виказав хтось про його гроші. Прийшли вночі, поволокли в штаб, за душу трусять:

— Де гроші?

— Немає, щоб мене земля не прийняла—ненає.

— Ой, старе опудало, погано буде, скажи де заховав?

— Святим Охванасієм сидящим присягаюся!..

Вони до нього:

— Клади ру-

ки на стіл!

Дід Яків сполотнів, а таки кладе руки.

А тоді один як вихопить шаблону.

— Розчепируй пучки!

— Навіщо?

питає дід Яків, а сам білий як крейда.

— Кажи, де гроші, а то пучки рубатимемо!

— Ой, люде!

— заверещав дід—не рубайте пучок. Стійте! Я щось скажу.

Всі так і кинулись: от, думують, зараз признається! Коли він:

— Коли вже рубати, то краще вже голову! Бо без рук мені однаково не життя.

— У-у, сволоч уперта! Підставляй голову! Живо! Ну, вахляй!

Покірно поповз дід Яків на колінах під Денікінську. Перехристився, ждати смерти почав.

— Сатано, невже тобі краще вмерти?

Дід тільки головою крутнув, шию витяг, сам зелений тільки просить:

— Ради милости, скорше!

В офіцера терпець урвався. Як стояв, оперезав нагаєм.

— Порохня ти стара! Дуже нам голова твоя смердюча і трібна! Геть, щоб духу твого тут не було!

Яків—у ноги, як тільки сила, та в хату:

— Слава тобі господи, не попустив!

II.

Нездужає дід Яків. Ще зранку попереки ломить, ноги здуваю. Зранку ще по двору ходив, господарство доглядав, обіду вже до печі потягло. А на дворі саме весна починає і на городи глянути, і на поле кортити. Так отой попереки дає. Гукнув дід на сина свого молодого:

— Степане, а піди на озимину глянь, бо я чогось їм здуваю.

Послухався Степан, пішов, а дід Яків усе спокую не в то в хлів, то в клуню, а в самого все на думці:

„Небезпечне, ой небезпечне місце для схованки... Бач, загорію, а в той час хата займеться... Або бува хто так дається, та й на горищі нишпорити почне... Дві ж тисячі них недосипав, за них із жінкою—дітьми не доїдав“.

„Тільки куди ж би його? У хлів?—Свині вириють, у чок—люде підглядять“...

І аж просяяв, аж у попереку наче полегшало:

— У льох... Закопаю в льоху.

Підтюпцем до сіней, за лопату та й до льоху, поки немає. Ляду за собою зачинив, тремтячими ногами по драбі злазить. Холодно в вохкій землі, цокає дід Яків гнилими зупи а таки копає. Викопає яму, цеглини на дно поклав—не в золоту в землю входити. Ну тепер би тільки перенести.

Став на гору вилазити,—ледве ноги витяг, ледве підняв. Ой ломить же! Комашнею по тілу бігає, червою підточує:

„Не піддавайся, старий Якове!“—А самого піч так і тупіє теплыми боками.

„Ну нехай уже, як закопаю—підбадьорює себе.“

Тільки він вийшов з горище на селі, як сівся лізти, коли рип двері з хати. Вийшла баба Якова, ка:

— Де ти, старий? Тут тебе з Сільва...

— А бач, вони пропали.

Та нічого поробиш, до хати йти не рочитися, писати розписки, брїхуватися.

А там прийшов із селі і онучка п'ятилітня Христя, що прийшла зі сльотвати до сусіднього гурка.

„Ні, такі завтра ку“ вирішує, поглядаючи на неї.

— Я так хи полежу, ступай.

Ліг. Ось затрусило, зболювало, пропасниця, в ліві закрутило, перемішалось.

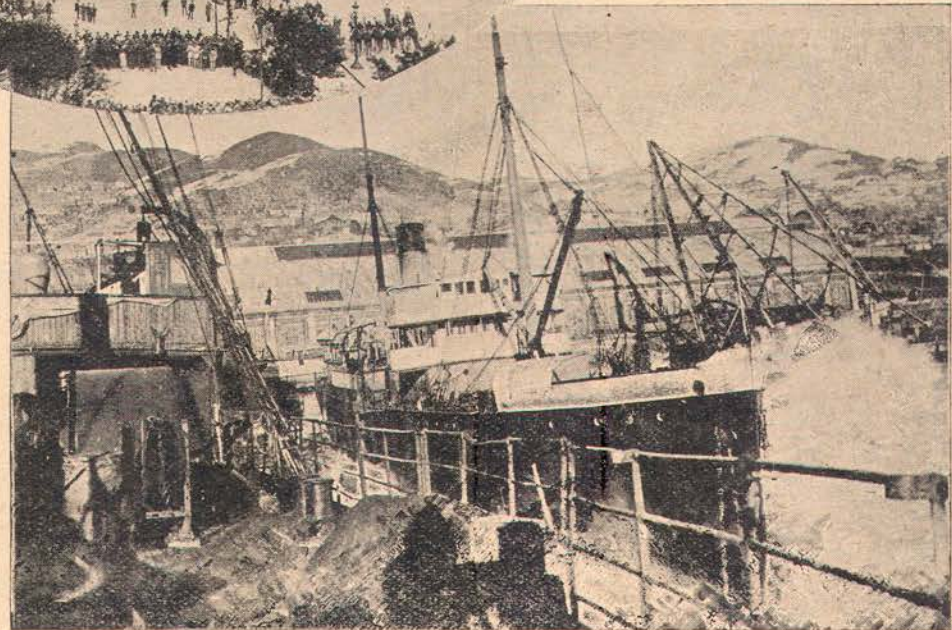
Берлін має найширшу кіно-бібліотеку всесвіту. На днях берлінська кіно-бібліотека відчинила свої двері для масового читача. Лише в періодичному відділі є 172 видання на різних мовах. Праворуч, в 3 і 4 ряді, видно „Кіно“ і „Кіно-тиждень“.

Французького парламенту в Парижі. Зліва: Шаслен, Кашен і Сирар.

П'єр Семар — генер. секретар французької компартії, недавно випущений з в'язниці

Заводний міністер Австрії Юмус Дейтч—голова республіканського Шуц-бунда. Праворуч—Далекосхідний велетенський завод „Дальзавод“, де ремонтуються пароплави радянської торгфлоту.

— Цього року ми не будемо ярової сіяти,—почулося з отакої! А що ж їстимеш?—здивувалася баба Вівдя. Почулося далі верзіння: — Продподатки усякі... Нащо нам людей годувати? Давай закопаємо... Закопаємо озимину, закопаємо корову, ове може цілі будуть... — Понісі!—махнула рукою баба Вівдя. На ранок насили з печі діда Якова стягли, на полу поклали. У голоднішому дідові Якову пам'ять вернулася. — Вже не рано мабуть? — Скоро обід. Заполонився дід Яків. Як же так?—уже другий день як у яму вирита, ще зауважить хто. Треба скорше кінчати, що...

— Куди то ви, тату?—обізвалася невістка. — До вітру треба... Вийшов, за стінку тримаючись, на двір. Чує, ноги трусяться, не сила вернутися, не те, що на горище лізти. Ледве в сині вийшов, та звелів невістці до полу підвести. Лежить, а самого думка мов шашель точить: „Пропаде усе... Знайдуть, заберуть“. І несподівано думка. „А що як уже забрали? На горище часто лазить невістка, син... Он на невістці спідниця нова—звідкіль то?“ Волосся дубом ставало... Жаром горіло золото в руках невістки або сина.. Недоїдав, недосипав, ходив як старцюга обдертий, а воно тобі прийде, та нетружене—нероблене забере... Важко стогнав і посилав повні зненависти погляди на сина. І баба Вівдя сама не своя цілий день ходила, все на чоло-

віка поглядала, наче все ждала, що сам забалакає до неї. Пораючись коло печі, все слова підбирала, як до чоловіка заговорити, та все не наважувалася. Аж над вечір, як нікого в хаті не було, підсіла до старого на піл.

— Умирати, старий, будеш?

Дід Яків підозріло глянув:

— Чого ж зразу вмирати? А тобі що? Шкода?

— Нічого, все ж чоловіком був...

Помовчали. Баба Вівдя важко зітхнула, а потім так легенько та ласкаво:

— Якове!

— Чого?

— Помреш — пропадуть... — Хто? — насторожився дід.

Карл Зайтц (соціал-демократ) — бургомістр
Відня

— Та гроші ж...
Ті, що ти заховав...
Аж підскочив Яків зі своєї ряднини. Як замахав руками як заверещить, аж слина йому згорла бризкає:

— Які гроші?
Хто захо-

вав? Де б у мене гроші взялися? — Чи ти здурів, Якове? Ховав когось другого, та не від мене. Чи забув, як ми їх разом з колись під прип'ячком замазували? Там же й моє прагнє...

Але дід Яків сидів уже тихенький та смирененький своєї подушки. З жалем, ледві не зі сльозою покручував губи.
— Дурне, дурне... Сказано — баба... Де вже вони, оті що ми ховали... І на Денкінах, і на Петлюрах, і на конях їх не попримало...

— Брешеш, брешеш ти все! — заголосила баба Вівдя. — Що десь не то на хаті, не то на коморі, заховав...

— Побий мене, святий угоднику Охванасіє сидящий! — молитовно руки дід Яків.

Так і пішла баба Вівдя, нічого не довідавшись, витираючи підтертою сорочкою очі.

III.

Вранці почали до хати люде сходитися, з дідом прощатися.

— Прощайте, куме! — вклонилася товста сусідка.

Дід Яків на неї видивився, та й собі:

— Прощайте, кумо! А що, ви вмирати хіба збираєтесь?

Кума зніяковіла:

— Казали, що вам уже недовго жити...

— Мені? Ні, я нічого ще, поживу...

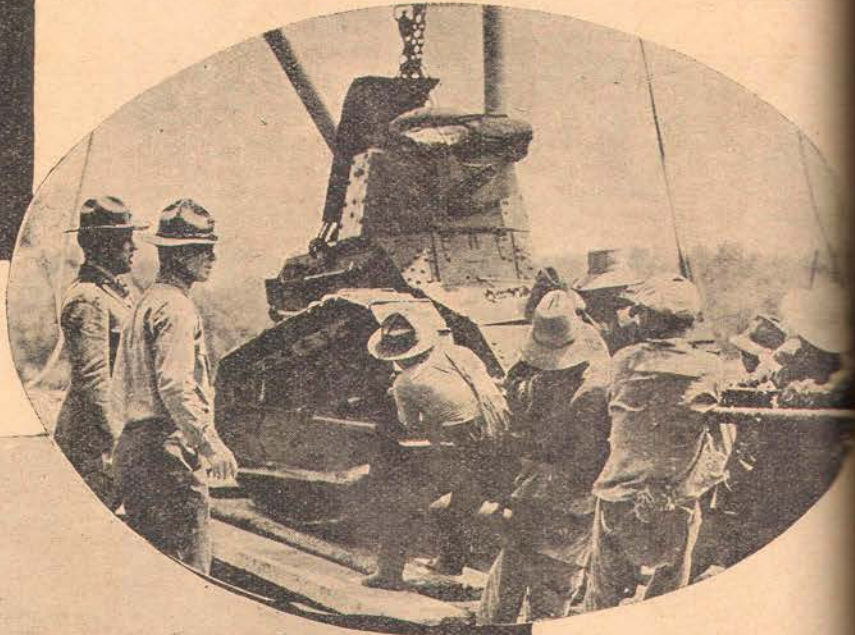
Прийшов сват, прийшов колишній староста, дяк.

— Може б запричастилися, їду Якове?

— Чого, хай бог милує, я вже відговівся.

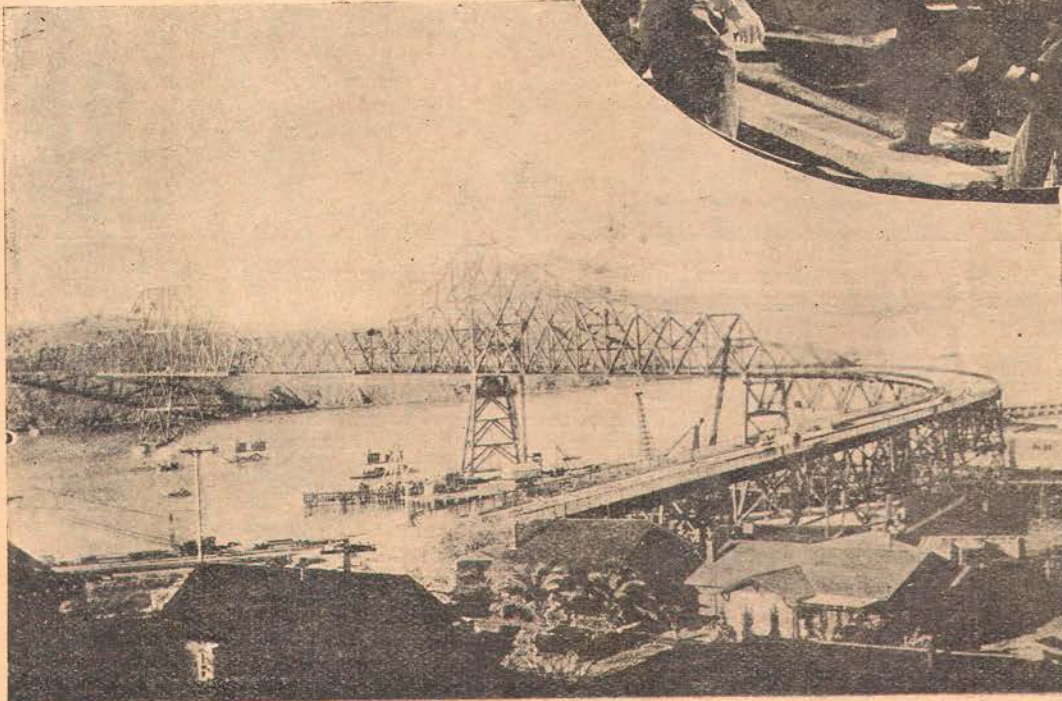
— Та воно так, а все таки...

Ні, не йде на підмовлення дід Яків, не вірить у свій щастя. Не вірить і кумам та сватам, що прощатися поприходили "щай" та "прощай", а саме так і дивиться кожне, чи не наїється глина де на стінці від Якового скарбу...

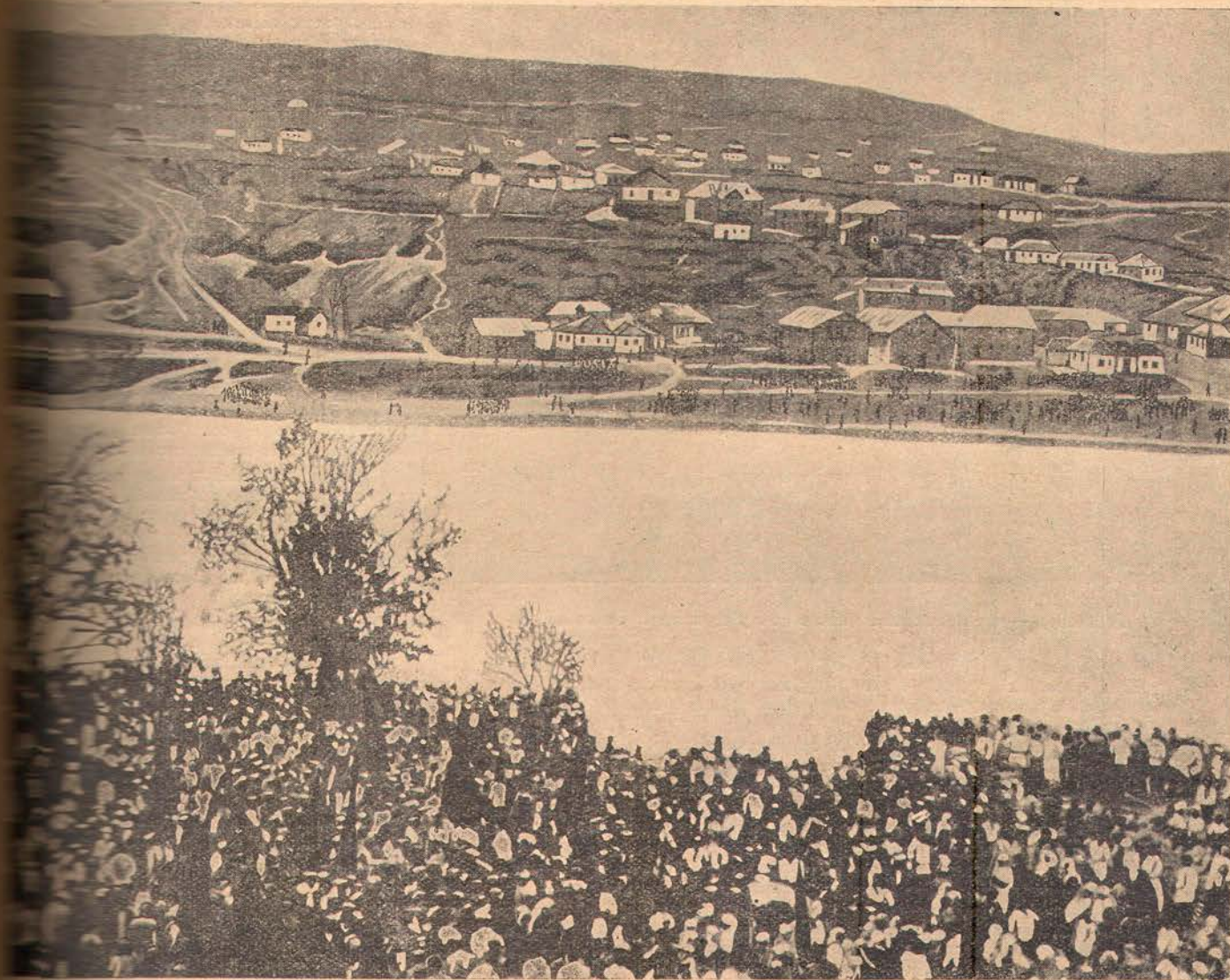
Американські інтерв'ю в Тянь-Тзіні

Американці не припиняють надсилати своє військово-морське зброю до Хіні. На маї виграє американський танка в Тянь-Тзіні

Останнє диво американської техніки — величезний залізничний міст, перекинутий через затоку Сан-Франциско

У румунським кордоні. Радянська демонстрація — протест проти імперіалістичних замахів на СРСР. На румунському березі скупчені групи людей, що прийшли подивитись на демонстрацію, розганяли жандарі

— Про се, про те, а тоді староста до нього:

— Стас, куме, й покидаєте свою жінку-дітей?

— Як у стелю дивитесь:

— Як це кидати не збираюся...

— Дай боже, дай боже... Тільки я про те, що як би там

може й похорон ні за що справити...

— Як Яків знову—у стелю, а скося на старосту:

— Кто зна, може й корову продати доведеться.

— Ой як!—підморгнув староста.—А з чим же тоді твоя

застається? Поганецько їй тоді доведеться, хоч із тор-

гів...

— Займає уже баба Вівдя по всьому селу ходила та слинила“

— Сказав Яків, а в голос каже:

— Світ не без добрих людей. Люде добрі допоможуть.

— Староста хахикає.

— Та люде людьми, а воно не погано було і самому щось

добрати... Слухай, діду Якове, ми тобі вже по правді

сказали. Тобі однокорово вмирати... З собою ж не візьмеш...

— Як Яків підвівся на лікті:

— Та ви про віщо це?

— Скажи по-правді—обізвався сват—скажи де гроші захо-

дили? Не всім нам, так кому одному, бабі Вівді чи синові

— Як Яків підвівся, раптом почувся від подушки.

— Як Яків підвівся, давлучись та задихаю-

ськи захикав:

— Як Яків підвівся...

— Та що вам таке?—оберажно обізвався сват.

— Хі-хі-хі-хі!—заливався дід Яків, весь дрижачи від злісного, стриманого сміху, що здобував десь із своїх хорих грудей.—А вони прощатися! У свата—ріжки вже через волосся видно, а староста драні штани одяг, аж грішне тіло світиться. Хі-хі-хі,—тикав він пальцями то в одного то в другого...

— Куме!

— Кума яром, кума яром, а я за кумою... Хі-хі-хі-хі...

— Стерявся!—махнув рукою староста.

— Не бійтеся!—шепнув виходячи сват.—Цей дід хитріший за сто чортів... Він не так швидко стеряється...

IV.

Ніч. Ледве блимає прикручена ярмаркова лампа. Душно, парко, погано дідові, наче чоботом хто гатить. А іноді здається, що то не по голові, а над головою, по горіщі хтось ходить. Хочеться підняти, виглянути—і сил немає... Наче лантух який на голову насовується, все темніє, зникає лампа, зникає низка ікон, навішаних на стіну, стає нудно, гидко... Тоді висовуються якісь руки, хапають діда за волосся:

— Підставляй голову!—кричить сват.—Рубати будемо!

А голова у діда велика, велика, а шия безмірно товста. Рубає, рубає сват і ніяк подужати не може.

— Хитрий чортів дід!—шепоче староста, наточуючи сокиру.

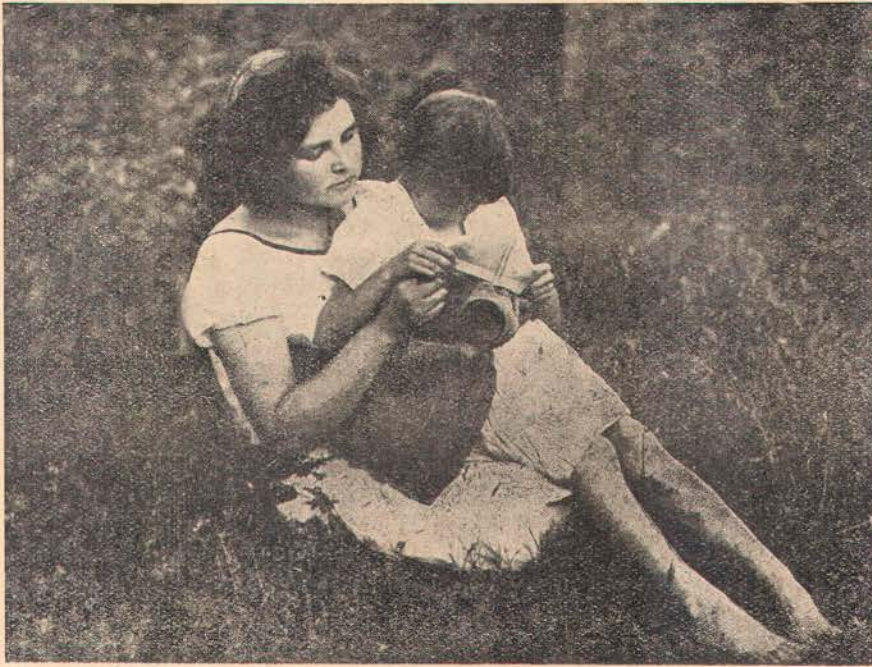
— Ма-ла-деці!—раптом чути ззаду.

— А це ж хто?—обертається дід.

— Руки по шва-ам! Генерал Денікін ідют!

Глянь, а коло нього стоїть бравий та волосатий генерал, сам сивий, а вуса чорняві та закручені, як у фельдфебеля, у

Робітниця — член Авіохема навчає дочку одягати противогаз

кого Дід Яків службу відбував. — Ма-ла-дець, Яков Хорошковатий! Здорову голову мавші! — сміється генерал, а однією рукою все вуса покручує.

І от бачить Яків, як рука перестала закручувати вуса, а почала непомірно витягатися. Тягнеться, тягнеться, з хати до сіней, з сіней на горище дотягується, аж до стряжків, шукає під соломою...

— Ага-а! — вишварює зуби генерал, і, запустивши руки за стряжок, витягає звідти важкий, полотняний мішечок.

— Го-го-го-го! — регочеться він, розставивши ноги і вискаливши зуби, точнісінько так, як малювали колись російського солдата під Японську війну: японці манісінькі — манісінькі під ногами повзають, а він їх поміж ногами пропускає, одною ногою в Порт-Артурі стоїть, а другою на Токіо наступити хоче.

І від величності цієї постати гнеться спина у Якова, кладе на землю Яків, просить помилувати його.

Роскрив очі... Немає генерала... Тільки по голові хтось, чи по горищі, товчеться... — Христе! Христе! — тягне за спідницю внучку.

Христя заспана встає, нахилиється:

— Вам пиги, діду?

— Ні. Вийди, дитино, глянь у сніни, мені здається, що хтось по горищі лазить.

Виглянула. Нікого. Прийшла, хотіла лягати, коли дід знову:

— Христе, не спи, посидь зі мною...

Христя боязливо сіла біля діда:

— А баба казала, що ви стерялися...

— Не вір.

Христя єдина онучка від старшої дочки, кого дід любив і кому не шкодував хліба та борщу, як приходила до них гостювати. Інших онуків давно відвадив, чого будуть даремно харчі під'їдати?

Дід Яків тихо лежав, щось надумуючись. Христя почала вже дрімати.

— Христе!

— Чого вам діду?

— Ото в тебе немає чобіт?..

— Немає діду...

У діда Якова щось ніби потемніло в очах.

— Чом же батько не справив?

— Грошей немає... Кажуть, як би ви віддали

нам материну корову, то ми б продавали молоко... От і було б за віщо озути...

— А ти не вір, то моя корова...

— Може — зіткнула Христя.

Дід Яків іще намислювався.

— Слухай, онуко, нахилися сюди, щось скажу...

Слухай, як би тобі оце із сто карбованців грошей,

або... скажем п'ятдесят, що б ти з ними біла? Христя на хвилину опустила очі, втячи китиці з поворозок.

— Літнячку справила б...

— А ще?

— Іще — чоботи, косників би купити...

А як би ще залишилося, набрала б матері спідницю, дітям гостинців на базарі купити, а вам діду сорочку білу на смерть пошити.

Дід Яків осміхнувся і поклав білу літку онуки.

— Христе — зашепотів над вухом: що: я тобі дам грошей, багато дам, карбованців з п'ятдесят, або з сорок... Так так, щоб а ні-ні, ні одна душа не знала. Заховаєш, а пізніше скажеш дома, що вийшла.

Христя розкрила широко сірі очі:

— Так це правда, діду, що в вас гроші?

— Цить! людям не вір. Є в мене трохи грошей. На смерть беріг... Так я тобі трохи дам, трохи собі, ото й усе... Отож уберися, а мене утвори, то ми підемо по ті гроші.

Христя, не тямлячись із радощів, одягла, собі стареньку літнячку накинуд.

— Ходімте.

Гарячка ніби сил надала дідові Якову. Сміло йде, за онучку тримається, ступивши ногами пересовує, щоб не збуктувати кого в хаті. Вийшли в сніни.

— Підставляй драбину на горище.

Підставила: — Лизьте діду!

Поставив одну ногу, схопився за

біну руками, другу силкується підняти — не сила.

— Ну те, я підсажу!

Що сили поперед себе діда почихала, аж поки до горища не допхала.

— Куди ж нам тепер?

— Отуди до кутка веди!

Там, де тісно було стояти, пролізли на колінах.

— Огут! — прошепотів дід Яків! — Христе! — схопив онучку: — присягни. Присягни, що нікому не розкажеш.

— Я не вмію присягати...

— Отчунашу читай!

— Отджеж наш, одджеж ест, — молилася, як мати наважувала.

— Годі! Тепер лічи стряжки від кутка.

— Один, два, три...

— Стій! Отут...

Тремтячу руку засунув за стряжок... Там, у парці соломки, астромлено... Холодний піт очі заливає, трухла содома

Гурток Авіохема Союза Радробітників. Пояснення систем масок

БАЛТІЙСЬКА ФЛОТА В МОРІ

Після вахти кочегар вилазить на палубу

за голову... Прислухається Христя, чи не забрякотять

- Чи швидко вже, діду?
 — Та зараз... Ось я не налапаю ніяк... Христе, а це—третій?
 — Третій.
 — Ану, пошукай ти.
 — Шукала:—Немає нічого.
 — Христе—здрігнув голос у п'ятмі.—А ну лічи п'ятий!
 — Осьлечки...
 — Карачково накинувся на п'ятий стрямок, нишпорив у парках
 аж до стріхи, шукав за латами... Немає.
 — Четвертий, шостий, сьомий стрямок... Аж на десятому зга-
 довся дід Яків:
 — Христе, ми ж не на тому боці шукаємо! Цей бік від
 а я від клуні ховав!..
 — Пошли на другий бік. Дід Яків труситься, і Христю острах
 забрав.
 — Діду, а може у вас і грошей ніяких не було?
 — Дурна! Веди мерщій, лічи третій стрямок.
 — Забрала. Тремтячи вся разом із дідом грошей шукає.
 — Отут вони й є... Я ж пам'ятаю, як тільки хату покрили,
 а я загнув у парку, в третьому стрямку. Ось
 іде перед війною... Ось уже він і є... Ні—
 несласо.
 — Заекли руки, завмирає дух... От от пучки на-
 міцно набитий мішечок...
 — Діду, немає ніде ваших грошей...
 — Є... є... Ось я зараз,—похололими губами
 каже дід Яків.
 — Він уже не має сили ходити: від стрямка до
 на колінах човгається, між парками шукає...
 — Знову стала як чавун здорова і як чавун
 В одному кутку зачепився за старі ночви
 — упав.
 — Ні—годі мабуть!—Сів коло ночов.
 — А тоді як обходить руками коліна, очі в п'ятму
 зазирає, та як захлипає, як завше по собачому:
 — Пропав дід Яків!.. Нема діда Якова... Кров
 дід Яків загубив... Загубив... усе загубив...
 — А далі як схопитися:
 — Бий лежака!
 — Боюся!—цокала зубами Христя.
 — Бий дурна! Там гроші! Я згадав. Під голод
 лежав... А може... Може не в лежаку, а в ко-
 А може... Ні, ні. Бий лежака! Бий сама... Бо
 А ну, піддерж мене...
 — Не вдержала Христя важкого діда, як він на
 впаився, так разом з ним і впала.
 — Діду. Вставайте, я вже битиму лежака!
 Але дід Яків не рухався.

— А хоч до долу давайте спустимось... Діду, чуєте, я боюся... Ой, діду... Діду!..

* * *

— Що воно там таке, мов би по горищі гупає? будить баба Вів-
 дя невістку:—А ну штовхни Степана, нехай піде подивиться.

Вийшов у снін Степан. Чує—на горищі хтось наче заводить,—та тоненько, тоненько, мов би цуценья скиглить. Гукнув у хату, щоб світло подали, поліз по драбині.

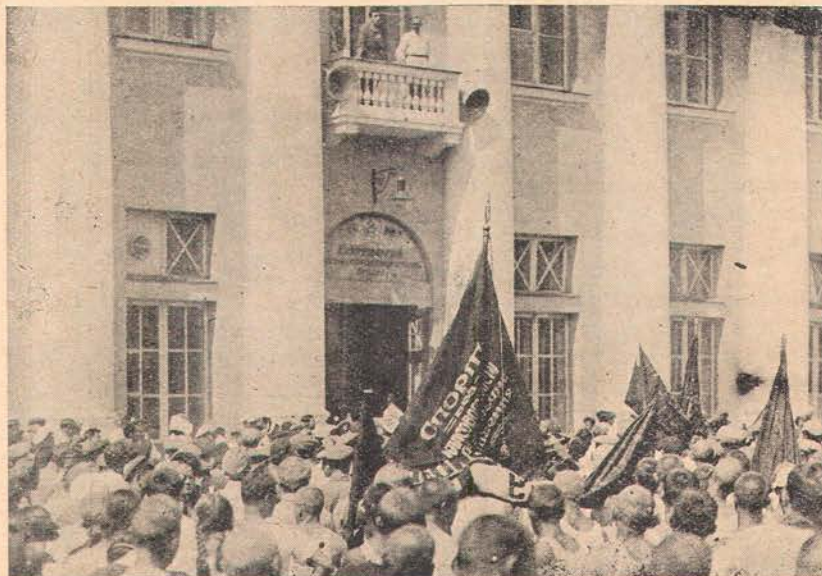
— Хто там?

Ступнув Степан на горище, присвітив лампою і аж застиг від здивовання:

Коло лежала сиділа, вся зігнувшись, перелякана на смерть Христя, а коло неї лежав, витягшись, посинілий, із піною коло рота дід Яків.

Під час походу учні вищої морської школи знаходять секстантом місце перебування судна

Тиждень оборони в Харкові. Міські фізкультурники демонструють свої сили перед будинком ВУЦВК'у

Херсонський ярмарок

Нарис А. Петражицького

КОЛИСЬ—дуже давно, приблизно, в половині минулого сторіччя, Херсонський Троїцький ярмарок славився далеко за межами України. Сюди з'їздилися купці з Астрахані, Казані та Дону. Вони привозили величезні партії риби, мила, хутра, залізних виробів, сукон, ситців та інших фабрикатів промислової півночі. Обіг ярмарку доходив до багатьох мільйонів карбованців. Тут складалися угоди на тисячі карб. на шерсть, каркуль, сало й інші товари.

Це були ще ті часи, коли на величезних степах Чорномор'я паслись нечисленні отари „шпанки“ (тонкорунної шпанської вівці), що давала на рік мільйони пудів вовни.

На ярмарок з'їздилися браві вусаті „ремонтери“, провінційальне офіцерство з ближніх полків та поміщики похвасталися тисячними рисаками й пороз-

Куток ярмарку

жою праці“, бо поміщики й куркулі наймали батраків „в строк“ (до покрови). Безземелля на селян з центральних губернь гнало на північ сотні тисяч с.-г. робітників. На одному тільки Троїцькому ярмаркові пропозиція праці складала цим 10—15 тисяч чол.

Тепер обличчя ярмарку змінилось. Векку приватну торгівлю забила кооперація і селянський „дядько“ вже не чекає ярмарку, щоб набрати ситцю, або купити товар на чоботи, а йде до свого кооперативу й купує, що йому потрібно. Але, все ж та поки що корови або коня в кооперативі купити не можна і через те дядько їде 40 верстов на ярмарок, торгується там сьомого поту, ляскає по руках засмаленого цигана, поки не купить в нього 60—70 карб. коня.

Зникли й привабливі балагани з різьбленими розмальованими плакатами великанами, карликами, жінками-рибаками й інш. розвагами. Їх скрізь витісняє мармурове кіно, що забирається в найглухіші місцевості.

„Закусочна“

минатись трохи од довгого безділля. Вино лилось рікою. Дикі бешкети у циган, оргії з арфянками, розбивання посуду та дзеркал—одне супроводилось другим.

В банк закладалась і коханка-кріпачка, і трійка рисаків, і казенні гроші бравого ремонтера... І часто програвшись у карти поміщик залишав рисаків заїжджому шахраєві, а сам повертався до дому в критому ликом поганенькому шарабані.

Ярмарок був великою подією для всієї країни.

Але фабричні гудки та залізнична колія, що прорізала тихі простори Чорноморських степів, розвіяла ідилію наших бувших ярмарків.

До революції як і тепер, між іншим, Херсонський Троїцький ярмарок був головним чином „кінським ярмарком“. Тут продавалось та купувалось по декілька тисяч коней та багато голів малого скоту. Ярмарок також був і до деякої міри „бір-

До дому з доброю купівлею

Хліб, квас, обручі, бублики, горшки, чудово розмальовані миски й полумиски—всього цього є на ярмарку у великій кількості. Великим успіхом користується китайський кумедійник, що витягає з різнокольорові стрічки. Його оточує ціле море дитячих голів.

Діти й молодіці ходять „скупляться“ і поки матері торгуються за якусь розмальовану миску, чорні дівчата підморгують червоноармійцям.

Чоловіки ж поважно ходять між кінсьми, розмовляють про врожай, сільгосналоги та про інші свої діла. А опісля йдуть під гостинний холодок шатра, що привабливо розсичинає свої поли.

Тут п'ють могорич і цікава молодіця припрошує випити „Дніпровинсоюзівського“ вина. а то й з

„По руках!“

„Старор“, а всі його коротенькі „Дузька“

„Старор“ кінсь-перша на ярмарку—атаман Петрович, 50 років

під поли доброї горілки.

І чого тільки немає на цьому ярмаркові!

Як то казав Гоголь:

„Коли б навіть було в гаманці й карбовонців з тридцять, то й тоді б не закупив

Циган Петро, що подав надії. „Стар“ у його вже понад 15 років

Еге! та він вже трохи старенький...

би всього ярмарку“...

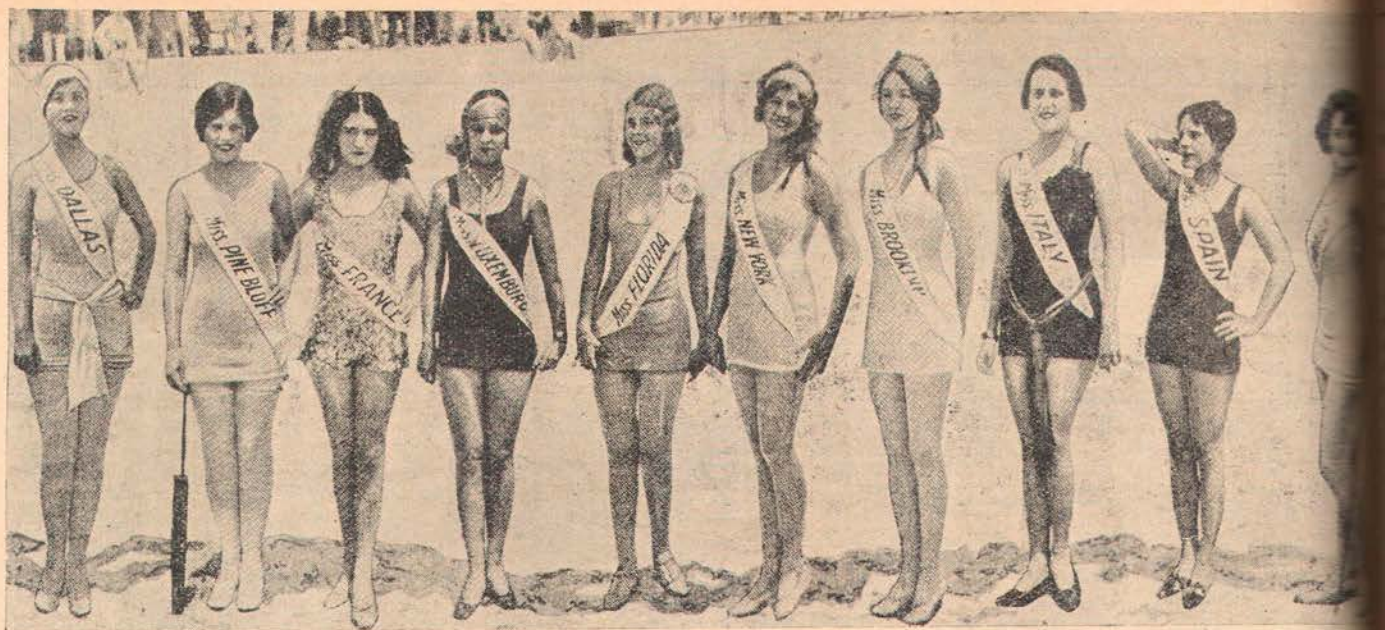
Це й правда... Ярмарок знатний і чималу ролю відіграє в життю селянина. Тут він збуває продукти свого господарства, а натомість купує коняку, корову чи вола, або ж вимінує свого коня в цигана на кращого.

Звичайно, циган його частенько при цьому „обциганю“ але ж на те він і циган.

Вдиривши по руках довершують торг—і обидві сторони задоволені.

Циган іде дальше торгувати, а „дядько“, запивши могорича, вертає до дому, де діти не дочекаються повороту батька та привезених ярмарку гостинців.

№ 8   № 4   № 7   № 2   № 1   Гран прі   № 6   № 9   № 3   № 5

Суд Паріса по-американському. В кінці травня б. р. в м. Гальвестоні, штат Техас П.-А. Спол. Шт. з великою помпою відбувся конкурс жіночої краси. Завданням було виявити найвродливішу жінку всесвіту. Для того, кожна країна мала післати свою представницю від 18 до 25 років віку. Але конкурс насправді не вийшов інтернаціональний. Сполучені Штати замість кандидатки виставили 30, німці хоч і вибрали красуню міліметр у міліметр пропорцій Венери Мілоської — не прислали її. Крім Спол. Штатів взяла участь Канада, Мехіко й Куба, а зі старого світу — Франція, Італія, Еспанія, Португалія, Люксембург. Разом було експонатів 38. Експонатів вибирали клуби й часописи. Напр., французенку вибрало жюрі „Journal“ з 800 кандидаток. Як і слід було чекати, „гран прі“ присуджено було американці — Дороті Брайтон, з Нью-Йорку.

Номера прізів поставлено відповідно під фігурами.

Мініатюра Шаміля Якушкова

МІЙ ПРИЯТЕЛЬ ХАСАН З циклу „Інгушетія“

ІДУЧИ з Моздоку до Владикавказу, червоноармійський загін спізнився в Базоркині. На великому аульському майдані перед мечетом переводять дух колеса фургонів, тріщать передня під грулями коней, що насили з боку, і лунає соковита, міцна руська лайка. Я лежу на дровах біля Хасана.

Він ледаче підводить голову, дивиться на майдан, що раптом ожив, потім знову повільно обдирає кору на зірваній гілці з кизилію. Червона кора тремтливо скручується і падає мертвою до моїх ніг. Хлопчики всього аулу, брудні, в облізлах папахах збігаються на майдан і здалеку дивляться на салдат. Будинок мечету, пошарпаний громадянською війною, з заваленим дахом, квадратами вікон, підведених чорним сумом сажі, закутується в рожевій мрії вечора. Біля щербатих його стін, вкритих сірою цвіллю давнини, на карачках сидять стурбовані похмурі хаджі, подібні до великих старих грибів у своїх папахах, обвитих білими чалмами.

І коли призивні звуки балайки без жалю розбивають сторожність, навіть ледачий Хасан не витримує. Хасан обмикує черкеску, водючи плечима, береться за кинджал, і стрункий як дівчина, м'ягко простує до фургонів. Кинджал Хасанів — це предмет моїх давніх бажань.

Кинджал Хасанів, що виблискує холодною посмішкою сталі з теплою тілесною ручкою з словової кістки, ударив мене в голову бажанням і я думаю про нього, як хіба про жінку.

За годину вогнища розливають на майдані червоні тремтливі тіні: коні ласо січуть зубами сіно і курі з передсмертними криками б'ються на землі зі скрученими шиями. В широкому колі салдат чути згуки лезгінки і одноманітне гурудіння по землі чув'яків.

Тоді я теж іду до вогнища слідом за Хасаном.

Підійшовши, я бачу, як Хасан, здіймаючи з ремінця кинджал, протягає його червоноармійцеві, що сидить у розпорядному фургоні. На червоноармійцеві немає сорочки, вона випрана на піднятій дишлі фургону.

І ще далі я бачу, як руський красунь Афанасій з'оселець розглядає кинджал Хасанів, ласково виймає його з пихви і краще бачити, підносить до світла багаття. Рожева тінь застигла на ньому, і він лягає на сталь ласково теплою усмішкою, і я, розспостерігши таку саму усмішку на Афанасієвих вустах, наповнююся сумом незадоволеного бажання. Потім Афанасій нерішуче замислюється, переводить очі на прив'язаного до фургону коня, повагавшись швидко встає, зашарудивши своїм розісланим у фургоні. Стрижені пахощі луків торкаються ніздрі.

— Ти подивися, що за Хіба б я видавав, як би не виставив із ним, йому ціни цьому коневі...

Афанасій одв'язує коня, заякано косить очима, і конь, напружуючи м'язи під вагою, починає сидати на ноги, Афанасій б'є його кінчиком. Кінь хутко крутиться біля фургону, ледве не збиває з ніг Хасана. Через часті удари він кидається на бік і, роздавши несамоментними копитами голівешки погаслого вогнища каменів на місці, тремтливо напружений, з повними очима, з пелюстками ніжної шерсті на змокрілій шерсті. Він гарний, Афанасій, вродливий і доволеним зі своєї перемоги на спитнілім чолі виступила руськими кучерями переплелись волосся, ноги його пружні струнки, двома дугами вигнуті по боках коня.

Тепер я зрозумів! Кинджал Хасанів, кому ти, як не думав Афанасієві, належатимеш? І я

— Ти подивися, що за кінь!

...Хасан вихопивши кинджал починає рубати край фургону

...яку посмішку зневаги
...стегнах.

...виклик ігнуш-
...і Афана-
...затягнутий повід
...задрав голову,
...кінджала.

...Хасан ховається в
...Афанасій кидається нав-
...і закинувши го-
...собсю, мляво
...руки з напру-
...Згуки лезінки,
...задирливо спі-
...Афанасія.
...у небі сон-
...в білих папа-ах,
...дуже роздувають
...загрози.

...я бачу Хасана.
...Кінь Афана-
...за ним, шканди-
...на одну ногу. І догадка,
...переді мною, освітлює
...удрість Афанас влого
...Хасана, що його хитро-
...в уклонитись,
...Афанасій, промінявши
...кінджал кривого
...коня.

...здавши про кинджал, оббитий ласками Афанасія, про
...бажання, ніби боючись розхлюпати, несучи Хаса-
...отруту пімсти.

— Руський обдурив тебе, Хасане, як останнього аульського

...пімста не чує Хасана і отрута проливається мимо.

...і далі байдуже лежить у фургоні, дивлячись мимо
...худись угору на зірки, лежить спокійно навіть тоді,
...Хасан раптом вихопивши в нього кинджал, починає рубати
...фургону. За хвилину вкривши дошки сотнею карбів, Хасан
...підносить до моїх очей лезо кинджала. І радість
...хвилюю вливається в мої груди. Як я міг сум-

ніватись у хитрощах мого при-
ятеля? Хасанів кинджал став
похожий на зовсім негарну на-
речену, сховану під привабли-
вим шовком білої чадри.

Афанасій, примруживши очі,
довго дивиться на Хасана, по-
казавши два ряди зубів, вели-
ких і масляних, як куку-
рудзяні зерна, починає сміятись
і в його сміху я чую пошану
до Хасана. Потім Афанасій бере
кінджал, і зігнувши об коліно,
кидає його далеко за голову.
Кинджал б'ється об землю,
розливши в темряві дзвінку
скаргу.

Ми ідемо, я й Хасан з ко-
нем. Афанасій, знявши з дишла
сорочку, вдіває її і, видобувши
з халяви дерев'яну ложку, іде,
повільний і стрункий, до багат-
тя—вечеряти.

Пізно ввечері я сижучу в
Хасановій саклі. Сестра його,
з обличчям у рябощині, ставить
перед нами чапlickи з сиром
і гаряче пахуче масло в чамі.
Хасан сонно скаржиться на свої
здилні і на потворність сестри.

— Валлах! Як би вона хоч трохи вродливіша і молода, їй
не довелося б досі ходити при чоловіках з відкритим обличчям,
я взяв би кадим—коня і сідло зі срібним оздобленням.

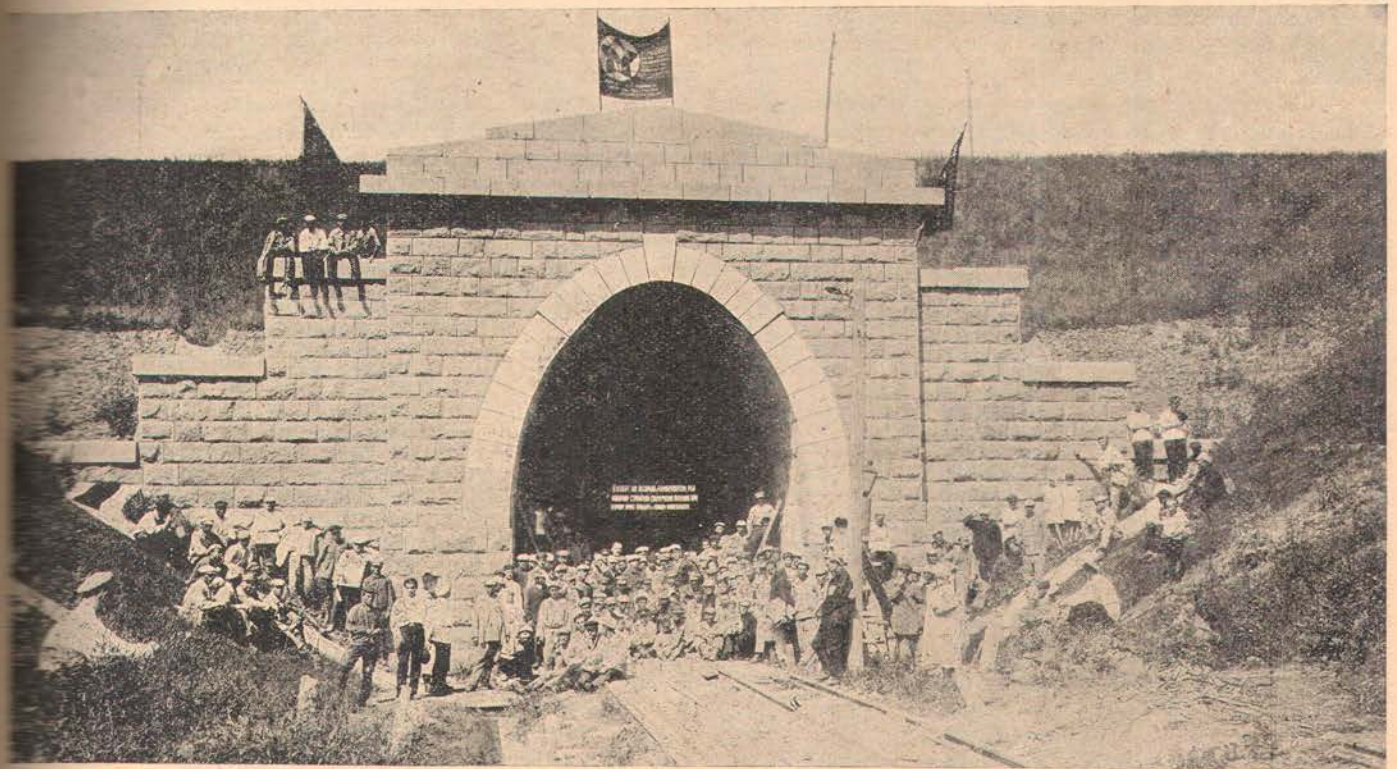
Сестра Хасанова байдуже стоїть біля дверей, чекаючи на-
ших наказів.

Її мовчанка ствержує Хасанові слова. Вона виходить і я хочу
втїшити свого приятеля.

— Коли ти будеш у місті, Хасане, купи сестрі пудри, велику
коробку пудри.

Я беру останній теплий чапlick, масло бризкає, бурштино-
вими сльозами, стікаючи по моїх пальцях.

Біля відкритих дверей саклі злякано стовпились зірки.

5-го липня закінчено тунель на Мерефа-Херсонській залізниці. Будівля тунеля знищує зараз „пробку“ між Дніпропетровськом
Херсоном і дає можливість найкорше закінчити цю найважливішу дільницю залізниці. Прориття тунеля було розпочато ще в
1914 році, але в 1917 році перервано і відновлено лише при Радянській владі в 1921 р. В майбутньому році перший потяг
підє через тунель

НА ДАЧУ!

На дачний потяг. Штурм вагона

Я ГЛИБОКО зітхнув і дістав з кишені хустку, щоб утерти стомлене обличчя...

Тепер, коли пильно обглянув себе, я зрозумів, що місце в вагоні обійшлося мені не дешево. Мою нову, таку шикарну чанаму було роздавлено, рукав сорочки замазано в якусь фарбу.

Я не міг стримати себе:

— Прокляття... Оце так відпочинок!..

Мій сусід, людина приблизно моїх років, здивовано глянув на мене і потім привітно всміхнувся:

— Ви, я бачу, товаришу, одержали „бойове дачне хрещення“... Нічого, нічого,—заспокоював він—це лише спершу так гірко, потім звикнете і навіть не помічатимете.

Коли ж я зло та рішуче сказав, що жодного разу моя нога не стане на ступінь дачного потягу, він жалкуюче захитав головою, нахилився і весело почав:

— Вас, я бачу, дуже неприємно вразили обставини, що в них ви опинились по дорозі на дачу... Я вас розумію,—посміхнувся він,—але знаєте—він ткнув мене пальцем в самий ніс — в цьому винні ви самі! Так, самі...

Ви, стопроцентний горожанин, занадто багатого вимагаєте від дачи і тому все не по вас. Ех ви!.. Вам напевно хотілось би, щоб все починаючи від дому до дачи було чинно та благородно, а на самій дачі — жодного викрику, жодної дурощи... Щоб не дача, а справжній „інститут благородних дівчат“.

— А знаєте—і його голос якось напружився — саме гарне на дачі те, що кожний відчуває себе вільно, що його зустрічають несподіванки і нколи неприємні, проте, здебільшого смішні.

Всі труднощі подорожі на дачу цілком виправдуються

— От наприклад я—і він серйозно обглянув мені в самі очі—я жодного разу цілком спокійна. На службі я рідко всміхаюся, а на дачі, коли ласкаве сонце купає мене в своїх проміннях, коли очі не можуть вдивитися безкраїм блакитним небом, коли легені наповнюються запашним морським вітром, а навколо мене молоді хлопці в білих футболках і шортах, а дьорі юнаки витівують різні дурощі, я теж дурію, дурію від радості. Дача, як багато гарного навіть на дачній дачі.

Він замовк на хвилину, глянув в вікно вагона і раптово кинувся вперед, кучучись скрізь пасажирів до дверей.

— Приїхали, приїхали...

Махнувши мені шапкою він вийшов з вагона, серед сотень людей, що неначе

рашки вилазили з вагонів. І так я на дачі. Перша неприємність, що сталася в подорожі, в моїй пам'яті майже стерлася і я з зацікавленістю почав оглядатись.

Зараз же біля зунинки потягу починався лісок. Вузенькі стежки бігли серед зелених кущів і лише де-не-де проміж сонця продиралось скрізь їхні віти та золотими плямами гали на привабливу ковдру трави. Холодкувата прозора інколи порушувалась веселими скриками.

Прислухався і пішов їм на зустріч. Зовсім несподівано вийшов на березі річки...

Цього я ніяк не чекав — тут справжній пляж...

Сотні засмаглих тіл грілись на сонці. Сотні божевільно веселих людей каламутили невеличку річку.

Тут дійсно було весело. Під дикий галас глядачів десятки завзятих пливунів летіли з невисокого берега в воду і неначе кіти піднімали величезні фонтани...

Окремі плавці змагалися на швидкість. Їхні руки напружено гребли воду і нарешті один з них під бурхаві оплески

перший пролетів фініш. Але кінець для переможця був зовсім несподіваний. Десять рук ухопили його і почали підкидати.

Гей, гей хлопці! Будемо грати у ватерполо! Ролу м'яча виконував переможець.

Вже вечоріло, а я стомлений посувався до станції.

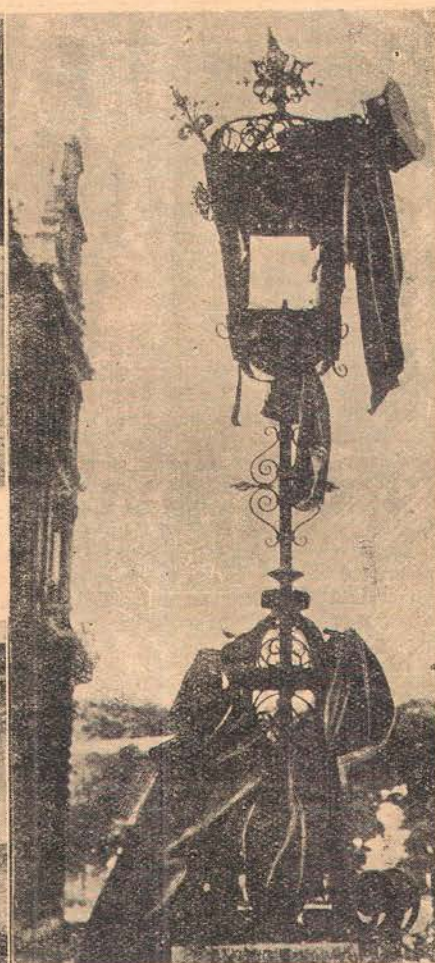
Після того, як я викупався, полежав на сонці, а потім вийшов в лодочку, в компанії нових веселих знайомих підзакусив, я відчував себе невиможе гарно. Навіть штурм вагона, що ранком був для мене фатальним, додавав мені веселого бадьбо ости. **О. М.**

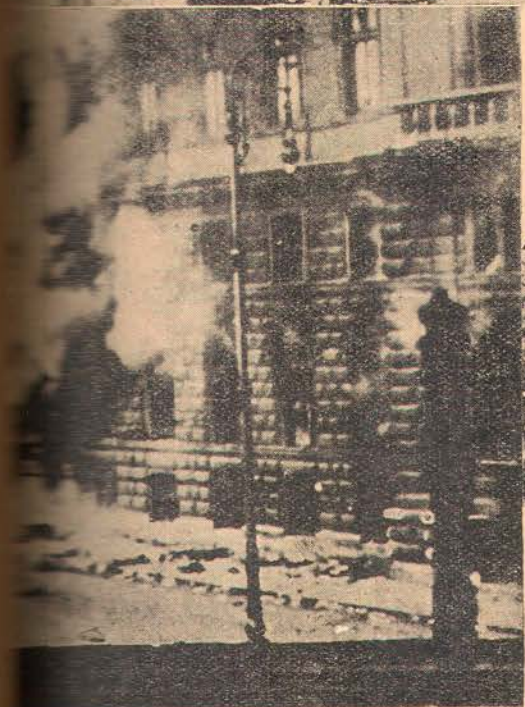
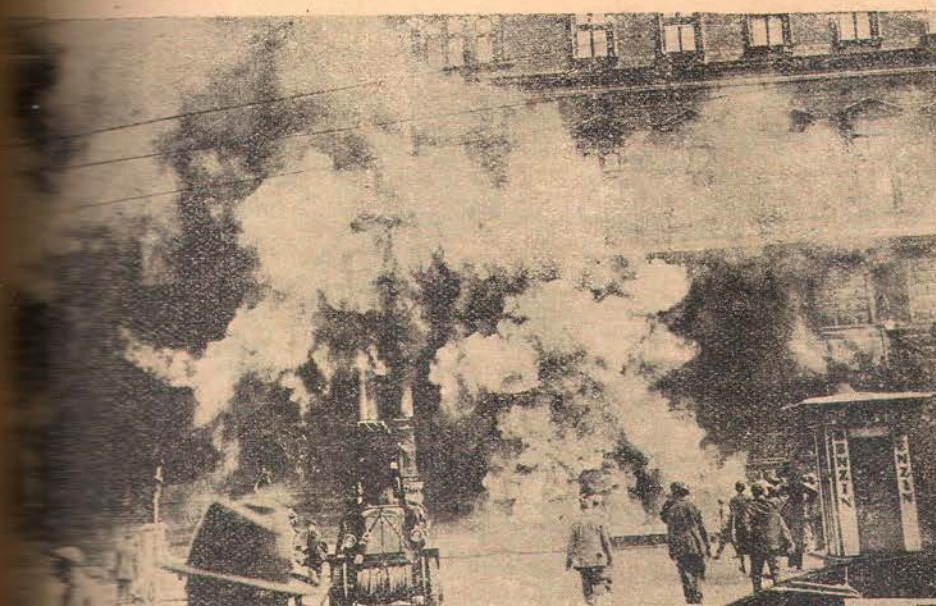
ДО ВІДЕНСЬКИХ ПОДІЙ

Битва на Ластенштрассе позад парламента перед палацом Ауершперг
де сталася генеральна сутична між демонстрантами й поліцією

Демонстранти роздягли поліцаїв
та розвішали їх одяг на вуличних
лихтарях

Санітари шуц-бунда несуть важко пораненого до шпиталю.
Ліворуч—палац будинок суду.

НАШІ ВУЗИ

Харківський Зоотехнікум

Фото-етюди проф. А. Макарова

Текст прив.-доц. А. Федосова

ЗА 12 КІЛОМЕТРІВ од Харкова і за півтора кілометри від дачної платформи „Лозовеньки“, на самій березі невеличкої річки Лопани, займаючи своїми численними будівлями мало не 18 десятин, розташувався Харківський зоотехнікум ім. Гната Михайличенка, — єдиний вищий спеціально-зоотехнічний учбовий заклад на Україні.

Раніше на цій місці було „Харьковское Земледельческое Училище“ і його за перших іще років Радянської Влади перетворено на зоотехнічний ВУЗ.

Влітку, зосібна — святочними днями, до Зоотехнікуму прямують безконечні екскурсії. Тут ми бачимо і гуртки селян, і учнів, і студентів різних ВУЗів.

Мало не від самої платформи починаються поля господарства Зоотехнікуму, що нараховують мало не 120 дес. чорноземі, біля 80 дес. супіску і почати піску, разом з колишнім, тепер осушеним, торфовим болотом.

Шлях іде алеєю вже поріділих, частинно вирубаних, пірамідальних тополь і, перейшовши мостом водовідвідний канал кол. торфовника, ми раптом влучаємо в затишний холодок старого соснового бору, що широкою смугою простягає ліворуч дороги до самого Зоотехнікуму.

Увійшовши в садибу, враз влучаєш у цілий городок. Тут і шкільні корпуси з великими, світлими аудиторіями й лабораторіями і, нарешті, цілий шерг жител професорів, службовців

Мериносові вівці породи „рамбуль-негретті“

і робітників Зоотехнікуму. Довкола ж усіх цих будинків кільцем росташувалися шерги господарських будівель; серед них, безперечно, на найбільшу увагу заслуговують хліви для різних сільсько-господарських тварин.

Ліворуч од в'їзду — молочарня для переробки молока, а ще далі — обори для худоби.

Крізь відчинені вікна молочарні чути рівне гудіння роботи сепаратора.

В Зоотехнікумі є дві породи великої рогатої худоби, що конкурують поміж себе розміром дїва і кожна має своїх прихилиників.

Найстарішою, що розводилася ще за часів рільничої школи, є „швицька“ порода, але від неї на 1923 рік залишилося лише 20 корів. Відродженню цієї породи віддається багато уваги, і тепер корів є вже понад 30, не рахуючи 16 штук молодняку.

Студентський інтернат з їдальнею, клубом і кіно

Середнє щорічне дїво швицької породи за останні роки давало 300 відер; що ж до окремих екземплярів, то лялися дїва мало не на 500 відер молока.

Другою породою є широко культивована по багатьох цях України німецька колоністська порода з великою будною. Придбана за два роки до цього череда складається з 40 корів і біля 20 голів молодняку.

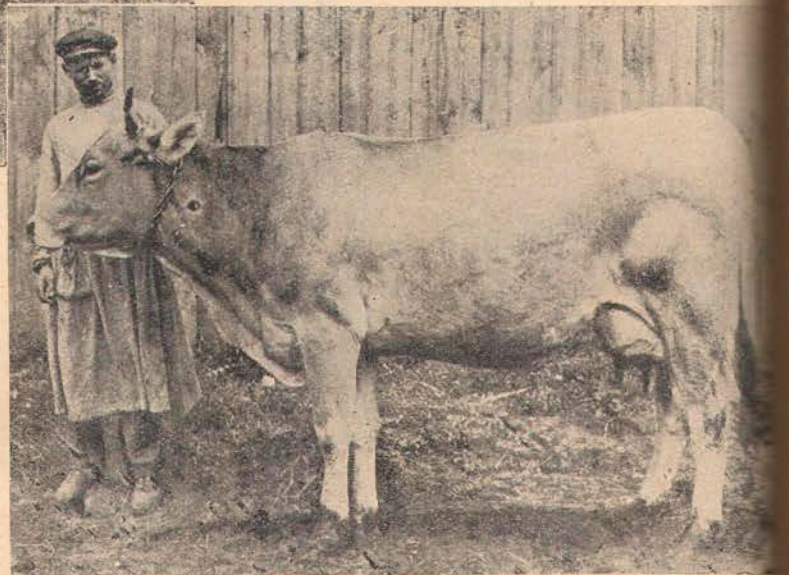
Середнє річне дїво на одну корову дає біля 250 але окремі „німкені“ дають уже дуже гарне дїво — майже 400 відер. Молоко „німкенів“ мало чим рідше від мо-

„швиців“, але дальша систематична робота над „німкенями“, що провадиться в Зоотехнікумі, — разом з стараним вихованням молодняку і гострим бракуванням невдалих екземплярів, — безперечно призведе до збільшення секреторної діяльності молочної залози і до збільшення вершковиділення.

На молодих бичків обох пород спостерігається великий попит, як з боку місцевого населення, так і з боку різних організацій, і що року всі дорослі бички продаються як племінний матеріал.

Коней у господарстві Зоотехнікуму нараховується до 50 голів разом з молодняком. Більшість із них — робочі коні метиського походження; решта ж — орловські рисаки, за виключенням декількох маток і заплідників важкого західного типу.

Злучний пункт Зоотехнікуму має кілька жеребів для поліпшення селянської породи коней. Околицьке населення охоче приводить своїх кобил на пункт

Корова швицької породи, за 1925 р. дала 14½ пудів масла

На передньому плані молочарня, далі — хліви

звей в окрузі походить від жеребців Зоотехніку. до великого, заново відремонтованого свинарника. маємо нагоду побачити дуже гарні екземпляри білої англійської породи, що придбані були із різних шкілок і дали тепер уже племінний матеріал власного заводу.

Відгодовані матки цієї породи досягають ваги або й більше пудів.

Свинята віку 2—1½ місяців і 3—6 місячні піддають у продаж „на племя“. Околицьні селяни організації охоче купують їх.

Нагада, від колись великої отари на 300 голів овечь типу рамбуль-негретті, залишилося кілька десятків; та все ж і вони цікаві й для нас, як високий племінний матеріал: вони дають середнім числом від 18 до 22 фунтів м'яса від штуки.

Хоч трохи відсвіжити кров, минулого року з Асканії Нової („Чаплі“) заплідника типу „Асканія“.

Крім цих головних галузей тваринництва Зоотехніку ще невеличку пташарню з різними породами курей, а також пасіку на кілька десятків вуликів знайти можна при ній музеєм. Усі обори й молочно-доярські — головне місце перебування студентів, коли беруть участь у зоотехнічному виробництві; з другої боку, це — підсобні лабораторії, де випускні студенти УВЗу проробляють свої кваліфікаційні роботи, тобто виконують самостійні завдання зоотехнічного характеру.

Закінчивши їх, студенти відбувають певний стаж, щоб отримати диплом агронома-зоотехніка роз'їхатися в різні напрямки на великому просторі Радянського Союзу.

У царині рільництва Зоотехніку останні два-три роки має деякі досягнення.

З запровадження нових сортів напівбілих рослин, „золотий дощ“ з літо 1925 року дає до 220 пудів зернини, а овес „білий“ за той рік — 196 пудів.

Окрема пшениця сорта № 848 (го-

локолоса) давала два роки біля 200 пудів з десятини. Гарні результати має технікум також і від заміни кормових буряків на напівцукрові сорти, що, даючи мало не такі ж самі врожаї, відзначаються значно більшою кормовою заживністю. За останні три роки врожаї напівцукрових буряків сягали від 2500 до 3500 пудів з десятини.

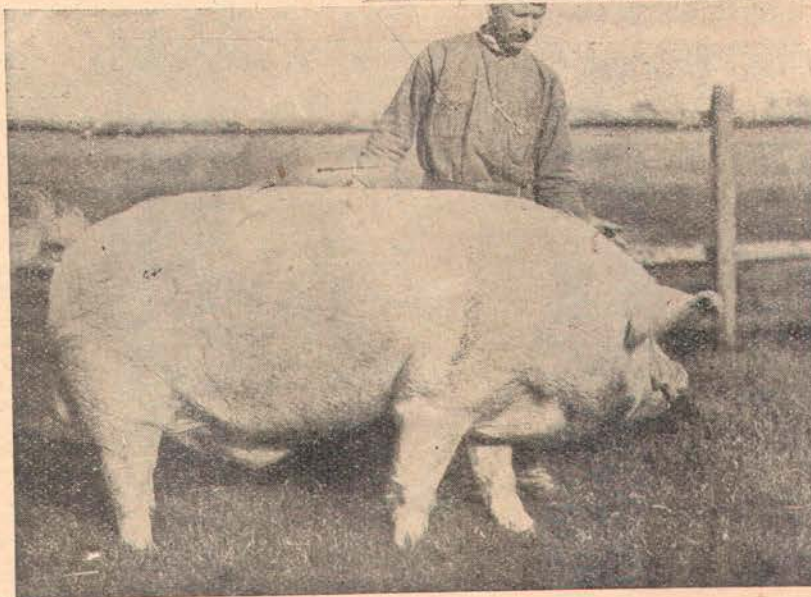
Машинізація виробництва, побіч роботи електростанції, двох „фордзонів“ і млина виявляється ще в механізованій молотбі, а також і в роботі двох рукавів внутрішнього горіння, поставлених біля pomp для подавання води ріжним акладам Зоотехнікуму.

Найважливіші чергові завдання в роботі Зоотехнікуму — меліорація найбільше заболочених лук, що дають поки що далеко не першорядне сіно, дальше поширення мериносового вівчарства і набування таких порід овець, як цигаїська й волоська, для учбових і практичних цілей і, нарешті, придбання череди сірої української худоби; над останньою, з огляду на її виняткову вартість та величезне поширення серед нашого селянства, можлива велика й продуктивна дослідницька робота.

Загальне зрушення українського сільського господарства в напрямку розвитку тваринництва вже ясно визначилося. Поліпшене скотарство з підвищеною технікою живлення і розводження, поширення молочарства, нарешті, якісне поліпшення та кількісне збільшення свинарства,

„Німкеня“ — дала за минулий рік 10 пудів масла

Льоха — велика біла англійська порода, важить 24 пуди

а також і експорт свиней, — всі ці завдання владно диктуються самим життям.

А тому й потреба в агрономах-зоотехніках безперечно буде зростати, і разом з нею зростатиме й значіння Харківського Зоотехнікуму, як спеціального ВУЗу.

Наша екскурсія скінчилася. Ми оглянули всі галузі тваринництва, прогулялися луками й полями, завітали на городи, трошки відпочили в двох невеличких садках і, скугавшись у Лопані та поспівавши в Ідальні, виряджаємося назад на платформу, щоб устигнути на вечірній „дачник“; через 20 хвилин він спровадить нас назад у галасливий заפורошений Харків.

ДІТИ НА ВІДПОЧИНКУ

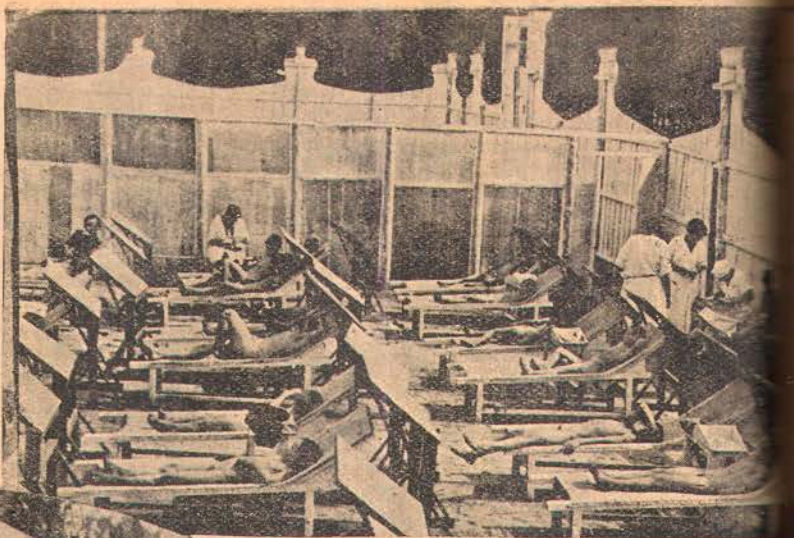
Нарис О. Штейнгольд

НЕЗНАЧНУ частину парка (кілька десятин) обмежено дротяною загородою. Безпосередньо серед дерев розмістились білі, такі літні, приємні на вигляд дерев'яні будинки.

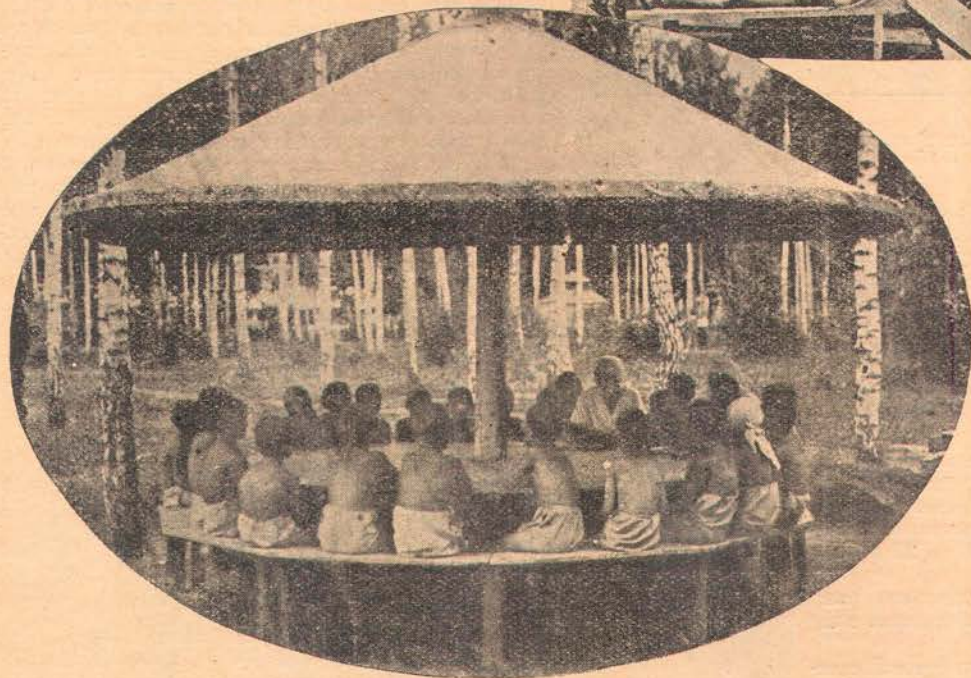
Рано прокидається санаторій. О 7½ год. ранку спеціальні виховательки виїждять в окремих трамваях по дітей, що галасливими юрбами збираються до трамвайних зупинок по всіх районах Харкова.

А о 8½ год.—гуле голосами своїх 370 „пацієнтів“ санаторій.

Швиденько діти розбиваються на 8 груп за

Діти на сонці

Сніданок на вільному повітрі

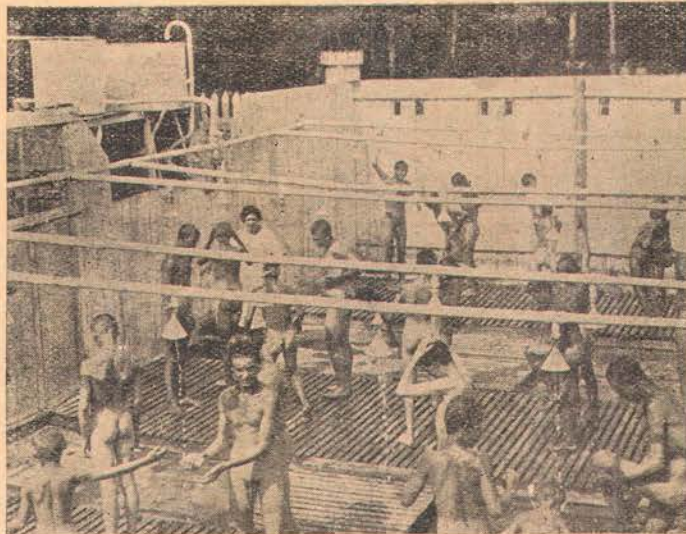
віком, перевдягаються, миються і бурхливою зграєю заповнюють їдальню.

Тут уже все приготовлено. На довгих чистих столах при-важливо парувє в чашках солодке какао, лежать великі шматки хліба з маслом, тільки що виїняті з окропу крашанки.

Яких небудь 15—20 хвилин—тиша, діти з апетитом знищують перший сніданок. Потім після півгодинного відпочинку в сітках та ліжках на свіжому повітрі дисципліновано починає виконуватися санаторний режим, що має своїм завданням—крім оздоровлення дітей—культурно-освітню роботу.

Пильно по годинах розподіляється день. Зараз же після першого відпочинку діти, кому лікар дозволяє приймати соняшні ванни, заповнюють солярій. За гарненькою дерев'яною загородкою на білих дерев'яних ліжках розміщуються вони і радіючи купають свої молоді тіла в цілющих проміннях сонця.

Пройде стрілка годинника визначені на соняшні ванни 20 хвилин і кидаються діти до душів. Скільки веселодей!

Діти миються

Весняним дощем, теплим, ласкавим, поливає вода заспані постаті, що аж пританцьовують задоволення.

Бадьорі—вода вимиває з шкіри кваліть—та жваві починають після купання різні гулянки, беруться за книжки, або скупчуються біля виховательок і не втирають розмови.

Після другого сніданку о 11 год. і знову півгодинного відпочинку—фізкультура.

По майданчиках, що ховаються в гуштині дерев, де повітря солодкувате від пахощей рослин, діти вишківуються шкільними шерешами.

Закінчилися фізкультурні заняття і знову різні гулянки. Навіщо ж метушаться у волейбола, а деякі націлюючись грають у крокету серсо. А окремі групи малюють ліплять з глини різні речі, розмовляють в клубі.

Так аж до обіду, до 3 год. Після обіду мертві години.

Приємно валять до себе ліжечка, холодочки та сітки, навішані на стовпи. Дзвонить дзвінок. І за 10 хвилин сплять майже всі діти. Сплять сп'янілі від пекучого сонця, чистого повітря смачної їжі.

Відпочили та знову граються, знову розмовляють з виховательками про все, що їх цікавить, працюють у музичних та драматичних гуртках, готують до вистав.

Після чаю—з приємними цукерками, медом то що швидко проходить час до вечора. О 7 год. вечора на щодня—вечеря. Діти миються, одягаються і групами виховательками на чолі, їдуть до дому.

Затихає до другого ранку санаторій.

Вже скоро відбудеться 5 років існування денного дитячого санаторія Харківського Окраздорів'я.

5 років кожного літа з 23-го травня до 23-го вересня на пружно живе санаторій і майже непомітно здійснює величезну роботу, оздоровлює дітей і підлітків, виводить їх з маленьких та темних кімнат харківських околиць. Дітей приваблює до санаторія через свої клініки та диспансери.

СИЛА З СОНЦЯ

ВЖЕ віддавна люде намагаються ввіймати соняшне проміння і примусити тепло, що міститься в ньому робити на користь людини.

Та хоч сонце й віддає землі так багато свого тепла, що за словами Едісонового співробітника Штайнмеца „10% сонячного проміння, що припадає на Південну Америку може дати 13 мільярдів кіловат енергії“—як раз розкиданість промінів складає найбільшу перешкоду, що заважає розв'язанню даної технічної проблеми.

За допомогою величезних, комбінованих з багатьох шкелець дзеркал соняшне тепло збирається в одній точці, де теплова енергія перетворюється на механічну—крутить невеликого рухача то-що.

Однак, тут на шляху сонячного і вженера став нова проблема—земля крутиться і вся машина повинна крутитися, щоб завжди стояти супроти сонця, сказати б „дивиться йому в обличчя“. Це вельми складне питання, бо на кружіння приладу треба витрати

Моро. Мотор, кручений сонячною енергією

Вигляд сонячного мотора інж. Моро

з пійманої ним енергії. Не зважаючи на труднощі соняшних рухачів вони все ж поширюються, бо дешево, і коли тільки дзеркальна система може зібрати більше тепла, ніж треба, щоб крутити її—рухач витратить себе.

В Єгипті, Алжирі, Каліфорнії вже працює багато таких рухачів, що смочуть воду для зрошення бавовняних плантацій.

Вони конструюються інженери—француз Моро і німець проф. Маркузе з двома новими системами таких сонцеловок.

Один стоїть на старому принципі, але дає йому найдосконалише конструктивне оформлення: його рухач складається з великого корпусу з 1575 маленькими дзеркалами, що кидають сонячне проміння на систему оптичних лінз. Останні, в свою чергу, концентрують тепло в одній точці, де, як за певних умов, температура досягає 8.000 Цельсія. Такої температури достатньо, щоб розтоплювати не тільки метали але й вогнетривку і коштовні камені.

Професор Маркузе збудував свого апарата за цілком іншим принципом. За сонцем ходить лише велике плескате дзеркало, що рухається за допомогою механізму. Соняшне проміння концентрується за допомогою окремої оптичної системи, що складається з двох лінз. Фокус лінзи, де температура перевищує 2.000 Цельсія, скеровано на пильно ізольований казан: в ньому закипає рідина. Описаний акумулятор сонячної енергії за обчисленнями конструктора даватиме потроєний від інших рухачів коефіцієнт видатності.

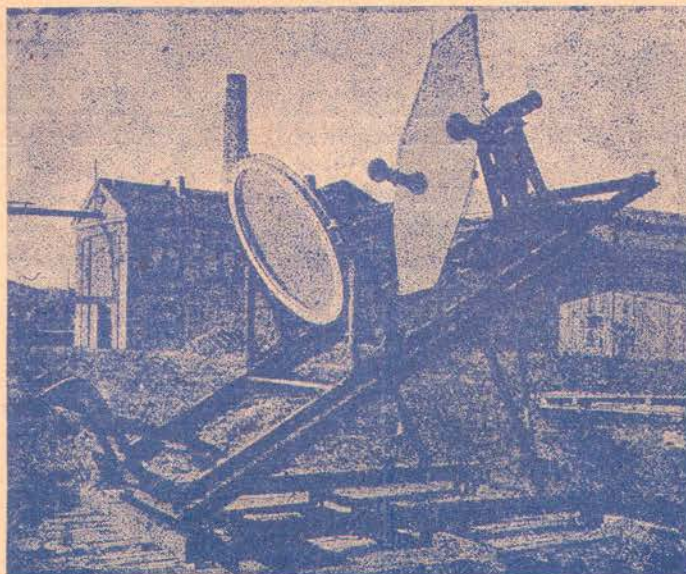

Соняшний рухач у Каліфорнії

Зараз соняшні машини перебувають ще на тім ступні розвитку, як парові 190 років тому, але, вже й у нинішнім вигляді вони доволі корисні для людей.

І в нас по деяких районах азійської частини Союзу в досить сприятливій для експериментів з соняшними рухачами району. Цікаво було б розпочати там досліді зі „скутим сонцем“ і перетворити його тепло на воду для бавовняних плантацій.

В. Бороджкін

Апарат проф. Маркузе

КОНКУРС

ЖУРНАЛА

„ВСЕСВІТ“ НА ОПОВІДАННЯ

Для зміцнення зв'язку з читачами і для допомоги створенню оповідання журнального типу, редакція журналу „Всесвіт“ оголошує конкурс на краще журнальне оповідання.

Умови конкурсу такі: 1) Письменники мусять надіслати свої твори не пізніше 1 жовтня 1927 р. На оповіданнях ставити напис „На конкурс“, підписувати девізом, а прізвище подавати в закритому конверті.

Розмір оповідання $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ друкованого аркуша. Оповідання повинні бути передруковані на машинці, або чисто переписані на однім боці аркуша. Темою до оповідання можна брати нашу сучасність і минувшину, а також і фантастику, аби зміст відповідав сучасним ідеологічним вимогам.

2) Приймаються оповідання тільки написані українською мовою.

3) Конкурс провадиться так: Редакція одбирає з присланих на конкурс оповідань найкращі. Друкуються вони в порядку під номером, а потім, коли перейдуть через

журнал усі, читачам розсилається листівка, щоб читач написав, яке з оповідань йому найбільше до вподоби. Премії розподіляються за числом ухвальних відгуків на оповідання.

4) За всі видруковані оповідання автори одержують по 50 крб. гонорару.

5) Премії встановлено такі: Перша—250 крб., друга—125 і третя—75 крб.

6) Прізвища всіх авторів, що брали участь у конкурсі й чий оповідання було видруковано під №№, після скінчення конкурсу буде оголошено.

7) Твори авторів, чий творів не буде ухвалено на конкурс, але їх можна видрукувати у „Всесвіті“, можуть бути видруковані на загальних умовах за згодою авторів. Оповідання, не використані в журналі, буде знищено.

8) Прислані після 1 жовтня 1927 року оповідання перейдуть у портфель редакції в звичайному порядку, а в конкурсі участі не братимуть.

**ЖЕНЩИНЫ, ХОЗЯЙКИ!
МАТЕРИ, КУСТАРКИ!**
СПЕШИТЕ ПОДПИСАТЬСЯ
на ВТОРОЕ ПОЛУГОДИЕ 1927 года
на ежемесячный домашне-хозяйственный
богато-иллюстрированный и модный

„ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ“

К каждому номеру прилагаются выкройки и контурные листы.
УСЛОВИЯ ПОДПИСКИ:

„ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ“ на 6 мес.—5 р. 50 к., на 3 мес.—3 руб.
„ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ“ с приложением „КУЛИНАРНОЙ
КНИГИ“ на 6 мес.—6 р. 30 к., на 3 мес.—3 р. 80 к.

Полугодовые подписчики получают, кроме того, БЕСПЛАТНУЮ
ПРЕМИЮ: 10 книжек „БИБЛИОТЕКИ ОГОНЕК“.

Переводы адресовать: МОСКВА 9, Тверской бульвар 26.

АКЦ. ИЗДАТ. О-ВУ „ОГОНЕК“.

Подписка принимается также во всех почтовых учреждениях СССР.

**ВЫШЛА В СВЕТ
И ПОСТУПИЛА В ПРОДАЖУ**

КУЛИНАРНАЯ КНИГА

„НАША КУХНЯ“

Составлена применительно к современным условиям по новейшим данным в области питания К. С. КОНИ и А. Е. ГРЕЙБ под редакцией Е. М. ШВЕЦОВОЙ.

С ПРИЛОЖЕНИЕМ ТАБЛИЦ

- 1) Состав пищевых продуктов
- 2) Важнейшие свойства продуктов
- 3) Сортировка мясной продукции (с 3 схемами)

**СВЫШЕ 500 РЕЦЕПТОВ КУШАНИЙ,
НАПИТКОВ, ЗАГОТОВОК И ПИЩИ**

Цена 1 руб. 50 коп.

Высылается также наложенным платежом

ТРЕБОВАНИЯ АДРЕСОВАТЬ

Москва 9, Тверской бульвар 26

Акц. Изд. О-ву „ОГОНЕК“

ИЗБАВИТЬСЯ!!

НАВСЕГДА от мозолей, бородавок и пота
МОМЕНТАЛЬНО от крыс, мышей, клопов, тараканов и др. паразитов

может каждый только **„Продуктами Л. ГЛИКА“**
№ 2. „ЭКСОЛЬ“ уничтожает мозоли и бородавки с корнем и безвозвратно . . . . . Р. 2—к.

№ 2. „JAVOL“—радик. средство от пота . . . . . Р. 1 90 к.

№ 2. 1. „КЛОПИН“—уничтожает клопов в 15 мин. . . . . Р. 1 75 к.

№ 2. 6. „КЛОПИН“—тройной размер . . . . . Р. 3 50 к.

№ 2. 6. „Тараканов“—истребляет тараканов в сутки . . . . . Р. 2—к.

№ 2. 5. „ТАРАКАНОН“ двойной размер . . . . . Р. 3—к.

№ 2. 5. „КРЫСОМОР“—радикально истребляет крыс и мышей . . . . . Р. 2 50 к.

№ 2. 7. „АНТИПАЗИТ“—идеал. средство от вшей и блох . . . . . Р. 1 50 к.

Цены указаны с упаковкой и пересылкой. Качество продукции гарантировано. Заказывайте немедленно по получении их стоимости

АДРЕС: Москва, Мясницкая, Кривоколонный пер. **И. В. ТОЛЬЦ.**